

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdu a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **J. Ž.**, zastoupený JUDr. Emilem Flegelem, advokátem, se sídlem K Chaloupkám 3170/2, Praha 10, proti žalovanému: **Ministerstvo dopravy**, se sídlem Ludvíka Svobody 1222/12, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. 7. 2020, č. j. 6 A 57/2020 – 14,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

[1] Kasační stížností se žalobce (dále „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného usnesení Městského soudu v Praze (dále „městský soud“), kterým bylo zastaveno řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 2. 2020, č. j. 246/2020 – 160 – SPR/3; městský soud řízení zastavil podle § 47 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“) a § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, pro nezaplacení soudního poplatku.

[2] Stěžovatel v kasační stížnosti uvádí, že dne 11. 5. 2020 podal u městského soudu žalobu proti správnímu rozhodnutí; již dne 18. 3. 2020 na účet městského soudu č. 19-2928021/0710 uhradil soudní poplatek ve výši 3000 Kč, přičemž do zprávy pro příjemce uvedl: „*Předběžně uhrazený soudní poplatek, žaloba bude podána.*“ Dodal, že městský soud disponuje celkem pěti účty: 3703-2928021/0710, 6015-2928021/0710, 6015-2928021/0710, 19-2928021/0710, 3762-2928021/0710 - stěžovatel tedy prokazatelně uhradil soudní poplatek na účet soudu, a to ještě před podáním žaloby. Městský soud jej usnesením č. j. 6 A 57/2020 - 11, ze dne 8. 6. 2020, vyzval k uhrazení soudního poplatku; proti tomuto usnesení podal odvolání, v němž uvedl: „*Podávám odvolání proti usnesení č. j. 6 A 57/2020 - 11 o tom, že „Soud vyzývá žalobce, aby do 15 dnů od doručení tohoto usnesení zaplatil soudní*

poplatek za žalobu ve výši 3000 Kč“, neboť žalobce uhradil soudní poplatek na účet Městského soudu v Praze již dne 18. 3. 2020 a tuto skutečnost doložil otiskem obrazovky z internetového bankovníctví.“ Stěžovatel uvádí, že odvolání proti usnesení o úhradě soudního poplatku sice není přípustné, nicméně jím prokazatelně městský soud informoval o tom, že soudní poplatek již uhradil, a tuto skutečnost i doložil. Došlo tak k absurdní situaci, kdy stěžovatel soudní poplatek včas – ještě před podáním žaloby – uhradil a městský soud nejen, že řízení zastavil z důvodu neuhrazení soudního poplatku, ale též rozhodl o tom, že stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení, a poplatek 3000 Kč mu tedy propadl.

[3] Stěžovatel se dovolává § 8 odst. 3 zákona o soudních poplatcích, který stanoví: „Poplatky se platí na účet zřízený u České národní banky pro soud příslušný podle § 3 (dále jen „účet soudu“).“ Tuto povinnost stěžovatel splnil, když uhradil soudní poplatek na účet č. 19-2928021/0710 zřízený u České národní banky pro městský soud, a následně o této skutečnosti tento soud informoval a tuto skutečnost doložil. Stěžovatel připouští, že uhradil soudní poplatek na jiný účet, než který mu určil později soud, nicméně uhradil ho na účet (jeden z mnoha) zřízený u České národní banky pro městský soud, což je jediná zákonná podmínka. Stěžovatel poukázal na judikaturu Ústavního soudu, z níž vyplývá, že právo na přístup k soudu, chráněné čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, zaujímá v každé demokratické společnosti natolik významné místo, že nepřichází v úvahu ani jeho zužující výklad ani formálně interpretační přístupy. Uvedené se plně vztahuje i na projednávanou věc (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 1. 6. 1998, sp. zn. II. ÚS 310/97). Stěžovatel navrhuje, aby kasační soud napadené usnesení zrušil a přiznal stěžovateli právo na náhradu nákladů řízení.

[4] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjadřoval.

[5] Nejvyšší správní soud po konstatování včasnosti kasační stížnosti, jakož i splnění ostatních podmínek řízení, přezkoumal kasační stížností napadené usnesení městského soudu v rozsahu a z důvodů stěžovatelem uplatněných, současně zkoumal, zda napadené usnesení netrpí vadami, k nimž by musel přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] Stěžovatel ke kasační stížnosti jako důkaz o úhradě soudního poplatku přiložil nedatované odvolání proti usnesení městského soudu č. j. 6 A 57/2020 - 11, v němž sděluje soudu, že soudní poplatek uhradil na účet městského soudu již 18. 3. 2020 a tuto skutečnost doložil otiskem obrazovky z internetového bankovníctví. Toto odvolání se však ve spise městského soudu nenachází, přičemž není žádný rozumný důvod domýšlet, že by nebylo do spisu snad úmyslně založeno, neboť to, že poplatek stěžovatel uhradil, dokládal rovněž listinou, která ve spise na č. l. 7 založena je současně s žalobou, a to otiskem obrazovky z internetového bankovníctví. Doložené nedatované odvolání neobsahuje žádnou indicii o tom, že bylo skutečně u městského soudu podáno. Nicméně tato skutečnost je pro posouzení věci nerozhodná.

pokračování

[8] Dle § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, vzniká poplatková povinnost podáním žaloby nebo jiného návrhu na zahájení řízení.

[9] Dle § 7 odst. 1 zákona o soudních poplatcích, poplatek, s výjimkou poplatku za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem, je splatný vznikem poplatkové povinnosti. Vzniká-li poplatková povinnost způsobem uvedeným v § 4 odst. 1 písm. e) až j), *[e) v insolvenčním řízení uložením povinnosti zaplatit poplatek v souvislosti s rozhodnutím soudu o insolvenčním návrhu, f) ve vyrovnacím řízení uložením povinnosti zaplatit poplatek v souvislosti s rozhodnutím, jímž soud prohlásí vyrovnání za skončené, g) uložením povinnosti zaplatit poplatek v souvislosti se schválením smíru ve smírčím řízení, h) uložením povinnosti zaplatit poplatek v souvislosti s rozhodnutím soudu o návrhu na nařízení předběžného opatření, i) uložením povinnosti zaplatit poplatek v souvislosti s rozhodnutím soudu o odmítnutí dovolání pro nepřípustnost podle § 238 občanského soudního řádu, j) v ostatních případech uložením povinnosti zaplatit poplatek v souvislosti s rozhodnutím soudu o věci samé]* je poplatek splatný do 3 dnů od právní moci rozhodnutí, kterým byla povinnost poplatek zaplatit uložena nebo jímž byl schválen smír, nestanoví-li rozhodnutí o schválení smíru splatnost delší.

[10] Stěžovatel podal žalobu u městského soudu dne 12. 5. 2020; tímto dnem mu vznikla poplatková povinnost. Jakákoli částka poukázaná na účet městského soudu před tímto datem tudíž nemohla být považována za splnění poplatkové povinnosti v předmětné věci, neboť ta ke dni 18. 3. 2020 stěžovateli dosud nevznikla. Nesvědčila-li tedy stěžovateli jiná poplatková povinnost, jednalo se o plnění bez právního důvodu a na straně městského soudu vzniklo bezdůvodné obohacení, které je povinen vrátit.

[11] Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 31. 3. 2020, č. j. 8 Afs 352/2019 - 20, uvedl: „Jestliže žalobce v soudem stanovené lhůtě pro zaplacení soudního poplatku (§ 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích) zůstane pasivní, nemůže se žádostí zaslanou po uplynutí této lhůty úspěšně domoci započtení přeplatku na soudním poplatku, který mu vznikl v jiném řízení vedeném u téhož krajského soudu. Placení soudních poplatků je svou povahou odlišné od systému placení daní, proto právní podklad pro započtení soudního poplatku v takovém případě nepředstavuje ani § 154 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve spojení s § 13 odst. 2 zákona o soudních poplatcích.“

[12] V projednávané věci stěžovatel sice nežádal po uplynutí lhůty k zaplacení poplatku o započtení soudního poplatku (přeplatku na něm) uhrazeného v jiném řízení u téhož soudu, ale tvrdil, že poplatek, k jehož úhradě byl vyzván, již v souzené věci zaplatil, resp. v době podání žaloby, tedy i vzniku poplatkové povinnosti, byl již poplatek na účet soudu uhrazen (jinými slovy, stěžovatel má „předplaceno“). Nicméně v konečném důsledku je výsledek obdobný. Jak již bylo uvedeno výše, platba poplatku provedená před samotným vznikem poplatkové povinnosti nemohla představovat úhradu soudního poplatku v dané věci. Nejedná se ani o přeplatek, který by bylo možno postupem dle § 154 daňového řádu použít, neboť zákon o soudních poplatcích je třeba považovat za *lex specialis*.

[13] Nejvyšší správní soud dodává, že nepřehlédl ani nálezy Ústavního soudu ze dne 2. 6. 2020, sp. zn. III. ÚS 1136/20; dospěl přitom k závěru, že na věc nyní projednávanou pro zjevné skutkové odlišnosti nedopadá. V citovaném nálezu Ústavní soud posuzoval

případ, kdy stěžovatel k výzvě soudu uhradil včas soudní poplatek, avšak uvedl nesprávný variabilní symbol, pročez nebyla platba přiřazena k dané poplatkové povinnosti; řízení bylo zastaveno pro nezaplacení soudního poplatku. Ústavní soud mimo jiné konstatoval: „*Esenciální součástí práva jednotlivce na soudní ochranu je právo na přístup k soudu, zaručené jak v čl. 36 odst. 1 Listiny, tak i v čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Toto právo podléhá některým omezením, jež jsou vtělena do procesních předpisů v zájmu efektivitativy řízení; žádné z těchto (legitimních) omezení však nesmí být nepřiměřené a nesmí narušovat podstatu chráněného základního práva. K zásadně přípustným omezením patří povinnost účastníka zaplatit soudní poplatek [usnesení, kterým se zastavuje řízení z důvodu nezaplacení soudního poplatku, může být způsobilé bezprostředně zasáhnout do základních práv účastníka řízení - srov. k tomu stanovisko pléna sp. zn. Pl. ÚS-st. 35/13 ze dne 23. 4. 2013 (ST 35/69 SbNU 859; 124/2013 Sb.)] nebo splnit podmínku povinného právního zastoupení, vyžaduje-li to zákon [srov. nález sp. zn. II. ÚS 1000/16 ze dne 8. 11. 2016 (N 213/83 SbNU 387) nebo nález sp. zn. III. ÚS 3213/19 ze dne 28. 1. 2020]. Ústavní soud ve své rozhodovací praxi opakovaně uvedl, že o protiústavnost jde i tehdy, vybočuje-li procesní postup soudu ze zákonných pravidel, jež řízení před ním upravují, a toto vybočení je způsobilé se promítnout (stěžovateli negativně) do jeho výsledku. Tak je tomu rovněž v případě zřetelných mechanických pochybení soudu, jímž je kupříkladu nedostatečné seznámení se s obsahem spisu, založení rozhodné listiny do spisu jiného, omyl při datování jejího příchodu apod. [srov. nález sp. zn. III. ÚS 290/06 ze dne 28. 6. 2007 (N 108/45 SbNU 459)]. Z pohledu práva na spravedlivý (řádný) proces totiž nemůže obstát výrok soudu založený na věcně nesprávných argumentech. Obdobné se týká i nyní posuzované věci, v níž Nejvyšší správní soud zastavil řízení o kasační stížnosti stěžovatele z důvodu, že stěžovatel ve stanovené lhůtě nezaplatil soudní poplatek. Vycházel přitom z marného uplynutí lhůty podle výzvy soudu ze dne 9. 1. 2020, avšak přehlédl, že soudní poplatek byl v určené lhůtě (dne 22. 1. 2020, viz č. l. 34) zaplacen, na čemž nic nemění ani okolnost, že v důsledku nesprávně uvedeného variabilního symbolu, a tedy pochybení na straně stěžovatele, došlo k jeho mylnému přiřazení k jiné spisové značce. Pro řádné zaplacení soudního poplatku je totiž rozhodující pouze připsání částky na účet soudu, u něhož je řízení vedeno, nikoliv přiřazení ke konkrétní věci, o níž je řízení u tohoto soudu vedeno.“*

[14] Stěžovateli lze přisvědčit potud, že pro řádné zaplacení soudního poplatku je rozhodné, zda byl uhrazen na účet soudu. Nutno však doplnit i to, že platbu, která je na (jakýkoli) účet soudu jako soudní poplatek poukázána, lze považovat za splnění konkrétní poplatkové povinnosti, jinými slovy, zda se vůbec o platbu soudního poplatku jedná. K tomu zcela jistě nepostačuje pouhé sdělení v řádku pro příjemce: „*předběžně uhrazený soudní poplatek, žaloba bude podána*“. V době úhrady totiž musí a priori existovat samotná poplatková povinnost; tak tomu však dne 18. 3. 2020 prokazatelně nebylo; ta vznikla až podáním žaloby dne 12. 5. 2020. Poukázal-li tedy stěžovatel dne 18. 3. 2020 na účet městského soudu platbu 3000 Kč, učinil tak v době, kdy ještě poplatková povinnost v nyní projednávané věci nevznikla, jednalo se tak o plnění bez právního důvodu, nikoli o „předem uhrazený“ soudní poplatek.

[15] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že byť napadené usnesení městského soudu sneslo podrobnější odůvodnění, z hlediska zákona postup městského soudu zcela ob stojí. Stěžovatel tvrzenou platbou poplatkovou povinnost nesplnil, resp. tak ani učinit nemohl, nebyl proto možný jiný postup, než řízení o jeho žalobě dle § 47 písm. c) s. ř. s. ve spojení s § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích, zastavit.

pokračování

[16] Nejvyšší správní soud kasační stížnost neshledal důvodnou, proto ji dle v § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[17] O nákladech řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.; žalovaný, kterému by dle pravidla úspěchu ve věci náležela náhrada nákladů řízení, žádné náklady nevynaložil, proto mu soud náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. října 2020

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu